

Минають

(перший вівторок, 21.08.2003)

«Майстерність? До дідька ту майстерність, яка довела мене до такого закінчення сну. Окуляри мені заважають? Окуляри заважають, щоб все стало награним? По той бік можливого? Козел старий».

А тоді здригнувся і буквально вискочив з ліжка.

– Господи! – Федор голосно крикнув. – Я вчора загубив рейбани Маріно.

Він не вірив, що може так перелякатися. Знав, що Маріно гордиться тими своїми «*classic Ray Ban*», але їх було законно позичено, і хоч він і Маріно розпалилися у сварці, а, можливо, власне через це, йому було дозволено їх узяти; умови, за яких їх загублено, були насправді «*надзвичайними*», і не було жодних причин для такого занепокоєння. Але він занепокоївся.

Отак у трусах і майці, притримуючи тюрбана, він увійшов до кухні. Маріно сидів за горнятком кави і гортав газету.

Він ледве встиг підвести голову, як Федор уже випалив:

– Слухай, вчора сталося щось *жахливе*. Я загубив твої окуляри. Певно, впали, доки я... Доки це відбувалося.

Маріно почервонів і доволі збентежено поглянув на Віктора.

– Нічого страшного, в них і так був тріснутий хвостик, тримач, чи як там воно називається. Не певен, що їх взагалі можна полагодити. Не страшно.

Федор розчулився.

– Не хвостик, а дужка. Прецінь не вонтплю, же дужки були в дрантивому стані. Жаль їх, жаль.

– Дай мені чесне слово, що ти говориш хорватською.

– Чесне слово, хорватською, і ще чесніше, що куплю тобі нові, навіть якщо мені доведеться взяти кредит.

– Та й доведеться. Болить тебе?

– Не так сильно. Вберуся і піду до лікарки Аніти, щоб мені тюрбан зняла, достатньо буде й пластиру.

– Хочеш, я піду з тобою?

– Ні. Краще звари ситний обід хворому.

– Вдаваному. Не запізнюйся на обід, мені треба почи-
нати пакувати речі в Любляну, ввечері в мене репетиція. Я віднесу дорожні сумки до театру, щоб їх разом з рек-
візитами відвезли мікроавтобусом. Дежман мене візьме в
свою автівку, якщо в мене не буде речей.

Віктор зупинився на виході з кухні, обернувся повніс-
тю втішений і, дивлячись поверх Маріно, продекламував:

– Велика вистава, а особливо зі скромною назвою «Ар-
магедон», для великих гастролей великого митця, у вели-
кій столиці ще більшої держави. Поважна публіко, як ви
дізналися, що я власне оголосив Маріно Печинича в Люб-
ляні?

– Жартуй-жартуй. Словенці мають трохи більшу балет-
ну традицію, ніж оплот християнства може собі уявити.

І це була вся розмова цього ранку.

Федор не чув, що Маріно наприкінці сказав. Пустив
воду в душі.

Від важкого сну не залишилося й сліду.

Дая Зеліна прокинулася з чогось, що безсумнівно не
було нормальним сном і безсумнівно не було нормальним
спанням. Наче подорожувала в невідомому напрямку в
купе брудного потяга серед брудних пасажирів. Їй здава-
лося, що її розбудив неприємний запах із власного рота.
Від думки про викурені цигарки відчула легку нудоту. По-
вітря у квартирі було густим, сморід недопалків змішався
із запахом старих меблів і води у вазі, у якій квіти занадто

швидко зів'яли. Вона поглянула на годинника: 5:20. Підняла ролети, відслонила штори і настіж відчинила вікна. Щойно світало, дні помітно коротшали, але вранішня свіжість була короткотривалою і зовсім не встигала охолодити чи освіжити тротуар. Повітря і на вулиці, і у квартирі було застоєне. Бездумно пішла до ванної кімнати, роздяглася, стала під душ і пустила теплу воду. Вона поступово додавала холодної і врешті відчула, що ледве витримує холод. Лише злегка витерлася, натягла виблідлу червону футболку і тонкі темно-сині спортивні штани. Поставила турку з водою і тільки тоді відчинила балконні двері у кухні. Рештки безживного листя на сливі у дворі не ворухилися. Зароджувався ще один безвітряний день.

Вулиця тільки почала оживати. Проїжджали вантажівки з овочами, заторохтіли візки з *пудлами*, було чути лайку, перегукування і врешті з'явилися самі мешканці.

Першою з *під'їзду* будинку під номером 4 вийшла пані **Марія Кишпатич (70)**, пооглядалася на всі боки, потягнула футболку *пісочного* кольору поверх стегон, затягнутих у *коричневу спідницю-кльош із габардину* і рушила в напрямку Мартичевої вулиці з наміром бути однією з перших покупців на Кватричі. Вона не зустріла нікого. Учора вона *стверджувала*, що була очевидцем події і дала про це свідчення поліціантам. Вона пишалася собою. Чудово трималася як на свої роки.

Дещо пізніше з дому під номером 8 вийшли пані **Барбара Фочек (63)** і пан **Златко Фочек (63)**. Пані була дуже пристойно вбрана у свіжу *«напрасовану» світло-коричневу бавовняну суkenку* на застібку, із помірно і відповідно до свого віку нанесеним макіяжем. Із заклопотаним виразом обличчя вона попрямувала до трамвайної зупинки на Звонимировій вулиці. Її кінцевою метою була дирекція Хорватської пошти. Вчора вона не була очевидцем події і нікому нічого з цього приводу не могла сказати, а тим паче, поліції.

Пан Фочек також був убраний як годиться, у випрасувані світло-сірі літні штани й сіру футболку із синіми смугами. У нього також був стурбований вираз обличчя.

Він рушив у напрямку «базару», квапно, щоб чимшвидше зробити закупи і чимшвидше повернутися додому. Учора він *був* очевидцем події, але відмовився у цьому зізнатися. Поліції не дав свідчень про випадок.

Після того будинок під номером 2 покинув пан **Давор Хунст (48)**, вбраний у *бежєві* лляні штани і синю сорочку на короткий рукав. Сорочка була достатньо широкою, щоб прикрити накопичене сало. Він перейшов вулицю і з вітрового скла свого «*ренусика*» згріб опале листя. Мусив пильнувати, щоб не забруднити штанів.

– Ту срану алею тре вирубати.

Поглянув на крону над собою і здавалося, що він звернувся безпосередньо до дерева. Двигун автомобіля, однак, був справним і він поїхав.

Він *не був* очевидцем, але мав щодо цього свою думку.

Після нього з'явився **Горан Цвірн (43)** із будинку під номером 14. Бачив, як авто Хунста завернуло за ріг і не встиг йому помахати. Він також, до того, як сісти у свій «сітроен», згорнув кілька листочків з вітрового скла. Був у джинсах і світло-зеленій *футболці-поло*. Він не мусив особливо пильнувати, щоб не вимаститися. Поїхав на роботу.

Він *не був* очевидцем події, але *волів би* бути. Поліції зробив загальний огляд подій, які призвели до бійки.

Дещо пізніше з будинку під номером 16 вийшли лікарка **Аніта Ковач (47)** і її двоюрідна сестра **Весна Прибичевич (46)**. Аніта Ковач мала на собі лляну сукню без рукавів, її сестра – джинси і сорочку на довгий рукав. Вони розійшлися на вулиці Звонимировій. Зробивши декілька кроків, Весна повернулася додому.

Про вчорашні події вони знали небагато. По обіді вони були в Самоборі, бо там начебто було не так спекотно, додому повернулися лише тоді, коли поліція вже поїхала, а про все дізналися від пані Кишпатич.

Пані **Меліта Маєр (72)** і її громадянський чоловік **Здеслав Мілер (69)** вийшли з будинку номер 1. Вони не

поспішали і мали час для тихої суперечки щодо вибору фруктів. Були вбрані в однакові бавовняні смугасті футболки, які відрізнялися лише відтінками коричневих тонів. Пан Мілер завжди йшов крок позаду своєї супутниці.

Пані **Златіца Клишанич (74)** із триповерхівки під номером 13 вийшла трохи пізніше від них і пішла на «*базар*». Вона ніколи особливо не перебиралася для «*базару*» і щодо її сірої сукні на застібку було важко сказати, чи це халат, чи залишки робочої форми. Вулицю вона перейшла дуже-дуже обережно, бо була глухувата і мала слабкий зір. Хоч вона мешкала в будинку, у дворі якого все відбувалося, вона вийшла однією з останніх, поліції нічого не могла сказати, бо нічого не бачила. А також не чула.

Лише потому вийшов **Віктор Федор (50)** і полеженьку, тримаючись в тіні, вирушив до своєї лікарки Аніти, щоб вона йому зняла тюрбан і дала лікарські поради. У своїх широких світлих полотняних штанах і світлій футболці з якісної бавовни він завжди почувався зручно.

Маріно Печинич (44), одягнений у вузькі джинси і дуже вузьку блакитну футболку, вийде пізніше, щоб купити продуктів на обід.

Алія Серефович (79) прокинувся ще більше втомленим, аніж заснув. Ані хвилини не вилежувався у ліжку після прокидання, одразу встав, одразу поголився, добре помився, одягнув чисту білизну, абсолютно чисті штани й білу сорочку на короткий рукав, сів за імпровізований кухонний стіл і їв із великого горняти хліб, розмочений у молоці. Помив горня під струменем води, витер його, поставив на тацю і накрив кухонною ганчіркою. Увесь одяг, який учора мав на собі, уважно оглянув. Труси, майку, шкарпетки і сорочку замочив у тазику, повному води, додав порошку і залишив «*відмокати*». Підтягнув «*дзиглик*», сів, на хвильку поклав руки на коліна, відпочив, взув шкіряні босоніжки і старанно їх застебнув. Устав, підійшов до дверей, нашорошив вухо і прислухався до звуків на сходовому майданчику. Тихо. Зігнувся і розблокував коліщатка

пересувної тумбочки, якою підпер двері. Тоді взяв штани, які вчора ввечері повісив на віконну ручку, обережно відчинив двері й піднявся у двір. Витріпав штани, *«наче душу з них витрясє»*. Повернувся до своєї квартирки, повісив штани на спинці стільця, засунув гаманець із грошима та документами в задню кишеню штанів, вдарив по ній, пройшовся поглядом по квартирі, вийшов, *добре* замкнув, відважно пройшов через двір, не озираючись ні ліворуч, ні праворуч, і несподівано легкий, мов пір'їнка, рушив до *«міста»*, на Петринську вулицю.

Дая Зеліна (52) вийшла з будинку дещо після восьмої. Не мала бажання з кимось зустрічатися і дуже зраділа, що вулиця порожня. У спортивних штанах, зіпраній футболці і кросівках почувалася добре; ледь не почала бігти. Не обернулася на сусідній будинок. Примружилася так, що світло ледь пробивалося крізь вії. Чорні окуляри закривали половину її обличчя і вона відчула себе захищеною. Частина вулиці до Мартичевої пройшла не озираючись. Несподівано звернула на Хейнзелову вулицю, зачекала, доки засвітиться зелене світло на перехрестку і вже практично спокійна вийшла на Раковчеву вулицю. Не поглянула на сади, на розі Ливадичевої вулиці її уваги не привернула стара груша, вона не встановлювала, чи троянди випускають невдовзі новий цвіт, на перехресті Бабукичевої і Штоосової вулиць вона пройшла повз величезну гліцинію, не кинувши на неї погляду, Шулекову вулицю перейшла, не дивлячись на світлофор. На Харамбашичевій почувала себе вже практично добре, звернула на Максимирську, і навіть запах із пекарні їй не був відразливим.

У парк Максимир вона увійшла через головні ворота і за звичкою звернула праворуч, до доріжки, що веде до нижнього озера й зоопарку.

Вона сповільнила ходу, а тоді зупинилася біля насаджень із гортензіями. Великі спраглі, з блакитними голівками, гортензії здавалися знепритомнілими. Дая обернулася. Людей не було. Занадто рано для максимирських прогулянок.

Приплив ентузіазму повністю зник, тривога повернулася. Вона було повернула назад, піддаючись сильному поривові відмовитися від прогулянки, а тоді примусила себе рушити далі. Перейшла місток через сухий струмок і знову зупинилася. Озеро перед нею було мертвим. Густа вода давно не отримувала вливань зі Слемена і виглядала, як розріджена глина. Лебедів не було, качок не було, лише тіні перегодованих риб коливалися на поверхні. Все перебувало у стані спокою і закам'янілий рибалка на межі зоопарку з парком вкладав у свою справу безнадійні зусилля; в таку погоду риба не клює.

Тоді поблизу Даї почулося тріпотіння пташиних крил. Піднялася згряя ворон. На цей звук орел у клітці неподалік розправив розсічене крило. Верескнули папуги. Дая здригнулася, їй здалося, що вітер лизнув їй шию. Вона обернулася, вдивилася у крони: жоден листочок не ворухився. Вітру не було.

Вона лише стояла і дивилася. Павільйон «Луна» був і достатньо близько, і достатньо далеко, щоб у ньому розгледіти чоловіка, який рухається. Вона зняла окуляри і зараз його невиразно бачила. А тоді помітила, як чоловік ховається за стовпом і створює тінь на протилежній стіні.

Даю охопила така паніка, що їй не вдалося стримати короткий принизливий крик. Вона чимдуж побігла до виходу з Максимира, того вузького проходу якраз поряд із озером. Вулицею також не припиняла бігти і її зменшена картинка підскакувала на зеленому склі стадіону. Вона чимдуж бігла повз парк та повз квітник із трояндами, що перед церквою святого Ієроніма. Зупинилася на перехресті вулиць Максимирської і Буковачкої і з десяток хвилин переводила подих.

Пізніше, коли вона зайшла у трамвай, то усміхнулася до всіх пасажирів. Їй було краще.

На її короткий крик охоронець парку визирнув із павільйону «Луна», в якому стирив свіжі графіті.

Він поглянув на клітку з папугами, а тоді вслід за Даєю, яка вже добігла до виходу. Повернувся до роботи.

– Дідько би вас, наркоманів, вхопив.

Так він процідив.

Дая вийшла з трамвая біля «Вартекса» на Кватричі, пробігла перед «Намою», пройшла за будівлею старої громадської лазні і з припливом якоїсь хворобливої радості Хеінзеловою вулицею дійшла до рогу Мартичевої вулиці.

Уже здалеку помітила Федора. Біліла його захисна сітка на виголеній голові.

Віктор Федор полегшено зробив усе, що мусив, у лікарки Аніти, полегшено прогулянковим кроком повернувся від амбулаторії до своєї вулиці. Його настрої все більше покращувався, бо він ще нікого не зустрів і не мусив відповідати ні на значущі привітання, ні на дурні питання про здоров'я. На розі Хеінзелової і Мартичевої вулиць спробував, але не зміг уникнути Даї Зеліної. Вона завважила його ще здалеку.

Дая практично почала бігти, щоб його перестріти. Просто не могла втриматися від несподіваного пориву привітатися з ним.

– Доброго ранку, сусіде, як ся маєте?

– Доброго ранку, дякую, добре.

І запитання, і відповідь зненацька роздратували Федора і він, не затримуючись навіть на стільки, наскільки було б принаймні почасті чемно, квапливо пройшов повз ошелешену Даю.

Вона зупинилася і раптом їй стало страшенно соромно за те, що вона стоїть, як вкопана, тоді як Федор пішов далі.

А тоді, через п'ять-шість метрів, зупинився і Федор. Обернувся, побачив Даю, яка дивиться йому вслід. Від ніяковості йому вдарила кров у голову. Він повернувся.

– Сусідко, вибачте мені, зазвичай я не такий неотеса, але сьогодні я абсолютно одурілий, страшенно боюся, що до мене підійде з дві сотні сусідів і буде мене питати, як я почувуюся. Вибачте ще раз, прошу Вас.

Дая йому усміхнулася.